

23 Ianuarie 2007, nr. 158

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectul Legii pentru modificarea și completarea art.97 al legii privind Societățile pe Acțiuni

(înregistrat în Parlament cu numărul 4978 din 28 Decembrie 2006)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a coruptibilității proiectului Legii pentru modificarea și completarea art.97 al legii privind Societățile pe Acțiuni.

Evaluarea generală

1. Autor al inițiativei legislative este deputat în Parlament, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.

2. Categoria actului legislativ propus este nu este determinată, ceea ce nu corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001. Din proiect lipsește clauza de adoptare a legii. Categoria actului legislativ propus nu este determinată și nu este stabilit temeiul legal de adoptare a acestuia, ceea ce contravine dispozițiilor art. 7 alin.(2) și art. 27 alin (2) din Legea nr. 780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative.

3. Scopul promovării proiectului. Potrivit notei informative scopul proiectului este formulat ținând cont de faptul că "În practica funcționării Societăților pe acțiuni apar deseori neînțelegeri între asociați, apar litigii ce privesc funcționarea societăților pe acțiuni, inclusiv referitoare la convocarea adunărilor acționarilor, desemnarea administratorului, relațiile dintre asociați și societate etc. pentru care legislația nu propune soluții adecvate.

De exemplu, în societatea pe acțiuni, unde doi asociați dețin câte 50% acțiuni toate întrebările la adunarea generală se vor hotărî numai în baza consensului. În cazul absenței acestui consens activitatea societății poate fi torpedată. În cazul în care pachetul de control de acțiuni a societății pe acțiuni aparține la doi asociați a unui agent economic, care nu pot adopta o anumită hotărâre în decurs de o perioadă îndelungată activitatea societății va fi stopată. Adoptarea legii privind modificarea art. 97 a legii privind societățile pe acțiuni va îmbunătăți cadrul juridic al legii nominalizate".

Fundamentarea proiectului

4. Nota informativă a proiectului de act legislativ supus expertizei este plasată pe site-ul Parlamentului.

Considerăm că în acest fel Parlamentul respectă principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă.

5. Respectarea termenului de cooperare cu societatea civilă

6. Suficiența argumentării. Conținutul proiectului și în special, fundamentarea acestuia, nu corespund

Întru totul Legii Nr.780 din 27.12.2001 privind actele legislative:

* din Nota Informativă anexată la proiect nu rezultă că elaborarea lui a fost precedată de efectuarea unor investigații științifice. Aceste investigații și analize ar fi evidențiat în special dacă modificările sunt impuse de necesitățile practicii judiciare sau de dispozițiile unor directive internaționale. O analiză mai atentă ar fi permis și înlăturarea unor neconcordanțe între dispozițiile ce se propun și cele din Codul civil;

* proiectul nu conține dispoziții cu privire la punerea în aplicare a noilor modificări, așa cum prevăd reglementările art.30 din Legea privind actele legislative, deși asemenea dispoziții, în opinia noastră, ar fi necesare. Or, textul alin.(2) și (3) ale art. 97 stabilește anumite termene și cei care le vor aplica sau cei cărora le sunt adresate, trebuie să cunoască dacă modificările respective se vor aplica cu efect retroactiv sau se vor calcula începând cu data intrării în vigoare a legii;

* proiectul nu este structurat potrivit exigențelor stabilite la capitolul VI din Legea 780/2001.

7. Compatibilitatea cu legislația comunitară și alte standarde internaționale. Potrivit lit. c) a articolului 20 al Legii 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să includă referințe la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză.

Proiectul nu conține referințe la legislația comunitară și alte standarde internaționale relevante domeniului supus reglementării.

8. Fundamentarea economico-financiară. Potrivit lit. d) a art.20 din Legea 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină informații privind „fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură”. Potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, În cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare, materiale și de altă natură, se anexează fundamentarea economico-financiară.

Evaluarea de fond a coruptibilității

9. Stabilirea și promovarea unor interese/beneficii. Din textul proiectului nu rezultă stabilirea și promovarea expresă a unor interese/beneficii de grup sau individuale, necorelate/contrare interesului public general.

10. Prejudicii aduse prin aplicarea actului. Din textul proiectului și aplicarea ulterioară a acestuia nu rezultă expres prejudicierea intereselor (drepturilor, libertăților) anumitor categorii de persoane sau prejudicierea interesului public.

11. Compatibilitatea proiectului cu prevederile legislației naționale. Prevederile proiectului sînt concurente cu alte prevederi ale legislației.

12. Formularea lingvistică a prevederilor proiectului. Formulările conținute în proiect nu sînt suficient de clare și concise, iar exprimările nu întrunesc rigorile tehnicii legislative, ale limbajului juridic, nu respectă regulile de ortografie și punctuație.

13. Reglementarea activității autorităților publice. Proiectul nu stabilește atribuții ale autorităților publice, nici proceduri administrative noi sau alte chestiuni vizînd activitatea acestora.

14. Analiza detaliată a prevederilor potențial coruptibile.

	Articol	Text	Obiecția	Elemente de coruptibilitate și alte riscuri	Recomandarea
1	Art.1.	Articolul 97 din Legea Republicii Moldova privind Societățile pe Acțiuni Nr.1134-XIII din 02.04.1997 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 38-39/ 332,	Redacția propusă alin.(1) a art. 97 din proiect este confuză, de aceea, ea ar putea fi expusă în două alineate. Menționăm faptul că temeiurile de dizolvare sunt stabilite nu numai în art.86 și art. 87 din Codul civil, ci și prin alte acte legislative. În special,	Coruptibilitate Concurența normelor de drept Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	Redacția ar putea fi expusă după cum urmează:după cum urmează: (1) "Societatea se dizolvă prin hotărâre a adunării generale a

		<p>12.06.1997) cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:</p> <p>„Alineatul 1 va avea următorul cuprins: ”Societatea poate fi lichidată prin hotărâre adunării generale a acționarilor, sau a instanței judecătorești, în baza temeiurilor și conform procedurii stabilite de Codul Civil și de prezenta lege”.</p>	<p>pot fi menționate art.13 din <i>Legea nr. 1265/2000 cu privire la înregistrarea de stat a întreprinderilor și organizațiilor</i>, precum și art.38 din <i>Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni</i>.</p> <p>În același timp, procedura de lichidare este reglementată în Codul civil și este aplicabilă și societăților pe acțiuni. Mai multe alineate din articolul 97 din <i>Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni</i> conțin reglementări similare celor din Codul civil, fără a evidenția particularitățile specifice acestei categorii de societăți. Astfel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • alin.(5) este dublat de art.91 din Codul civil; • alin.(7) este nu numai dublat dar are și o reglementare mai detaliată în art.86 alin.(6) și art.90 din Codul civil. • dispozițiile alin.(9) are o reglementare mai detaliată în art.93 din Codul civil. <p>Anumite particularități ale lichidării societății pe acțiuni se conțin numai în alin.(4), alin.(6) și alin.(9) ale art. 97 din <i>Legea nr.1134/1997</i>, ele, însă, nu evidențiază suficient de clar specificul lichidării societăților pe acțiuni.</p> <p>Considerăm rațional ca lichidatorul sau comisia de lichidare să fie obligate să notifice Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare despre începerea procedurii de lichidare, imediat după înregistrarea sa în Registrul de stat al întreprinderilor.</p> <p>De asemenea, lichidatorul trebuie să notifice registratorul independent, deținătorii nominali de valori mobiliare, bursa de valori despre începerea procedurii de lichidare și implicit, în condițiile legii, despre suspendarea operațiunilor cu valori mobiliare ale societății dizolvate.</p>	<p>acționarilor, sau a instanței judecătorești, în baza temeiurilor stabilite de lege și de actul de constituire.</p> <p>(2) Societatea dizolvată se lichidează conform procedurii stabilite de Codul Civil cu particularitățile stabilite în prezenta lege”.</p>	
2	Art.1.	<p>Articolul se completează cu două alineate noi (2) și (3) cu următorul cuprins:</p> <p>(2) „Societatea se dizolvă și se lichidează pentru grave neînțelegeri între asociați. Se consideră că neînțelegerea dintre asociați este gravă în cazul în care voturile asociaților s-au repartizat astfel, încât nu se poate adopta hotărârea de desemnare a administratorului, adunarea asociaților nu a fost convocată și nu s-a desfășurat mai mult de 2 ani consecutivi, precum și în alte cazuri stabilite de lege și de actul de constituire”.</p>	<p>În opinia noastră, completarea textului art.97 din <i>Legea nr.1134/1997</i> cu un nou alin.(2) este salutabilă. Or în instanțele judecătorești au fost examinate litigii în care din cauza neînțelegerii asociaților era afectată funcționalitatea societății și instanța nu avea la dispoziție normele juridice necesare pentru a adopta o hotărâre legală. Asemenea situație ar putea să se creeze nu numai în societatea pe acțiuni, dar și în societatea cu răspundere limitată, societățile cooperatiste (de producție și de întreprinzător) și chiar organizațiile necomerciale.</p> <p>Din acest motiv, considerăm corect ca legiuitorul să propună și suplimentarea articolul 87 din Codul civil cu un nou temei. Astfel, numai instanța de judecată, în rezultatul analizei probelor prezentate trebuie să stabilească dacă neînțelegerile între asociați sunt într-atât de grave încât afectează funcționarea societății și să se pronunțe asupra cazului prin hotărâre. Deci, dizolvarea pentru un</p>	<p>Coruptibilitate Concurența normelor de drept Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive</p>	<p>Propunem în art.87 din Codul Civil alin.(1) o nouă lit. e) cu următorul conținut "e) există grave neînțelegeri între asociați care afectează funcționalitatea societății comerciale sau a cooperativei. Neînțelegerea este gravă și în cazul în care instanța constată că adunarea generală nu și-a desfășurat lucrările mai mult de doi ani la rând, sau în aceeași perioadă nu poate adopta hotărârea de desemnare a administratorului”.</p>

			asemenea temei nu poate opera de drept, ca o consecință a neînțelegerii.		
3	Art. 1	<p>Articolul se completează cu două alineate noi (2) și (3) cu următorul cuprins:</p> <p>(3) „Societatea se lichidează în cazul în care pachetul de control de acțiuni a asociației pe acțiuni aparține la doi asociați a unui agent economic, care nu pot adopta o anumită decizie în decurs de mai mult de o jumătate de an”.</p>	<p>Constatăm că sunt dificile și neînțelese sintagmele "asociație pe acțiuni", "doi asociați a unui agent economic.", "o anumită decizie", " în decurs de mai mult de o jumătate de an". Această dispoziție ar provoca mai multe probleme, decât ar soluționa. Se poate presupune ca autorii inițiativei au un caz concret pe care ar dori să-l soluționeze prin această modificare legislativă, dar în opinia noastră, o asemenea variantă nu poate fi acceptată.</p> <p>De ce fel de decizie are necesitate societatea pe acțiuni fără de care nu poate exista și trebuie dizolvată? De ce numai o jumătate de an? Sunt întrebări care nu-și găsesc răspunsul nici în propunerea propriu zisă și nici în coroborare cu alte legi. Dacă pachetul de control aparține unor două persoane diferite, ele pot fi calificate ca persoane afiliate. În acest caz asupra acestor persoane se răsfrâng anumite restricții legale. Persoanele afiliate nu sunt obligate să-și coordoneze pozițiile și deci dacă ele nu pot decide vor vota distinct.</p>	Coruptibilitate Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	În opinia noastră, această ultimă dispoziție este o enigmă și în consecință de prisos.

Concluzii

Credem utilă propunerea legislativă de dizolvare a societății comerciale pentru grave neînțelegeri între asociați, însă, în opinia noastră, este rațională amplasarea acestei prevederi la art.87 din Codul civil, pentru a putea fi aplicată și altor categorii de societăți comerciale sau chiar persoanelor juridice de drept privat. Astfel, propunem ca temeiurile menționate la alin.(2) din proiect să fie incorporate în art.87 din Codul civil.

Mai mult, considerăm că legiuitorul ar trebui să opereze nu doar unele modificări cosmetice la art.97 din Legea nr.1134 din 02.04.1997, dar trebuie să inițieze elaborarea unei noi redacții a Capitolului 20 și, în special, a art.97 din Legea nr.1134/1997. Astfel vor fi aduse în concordanță reglementările din această lege cu dispozițiile Codului civil. Cu această ocazie, în dispozițiile Legii nr.1134 din 02.04.1997 vor putea fi evidențiate și adevăratele particularități ale dizolvării și lichidării societății pe acțiuni (în prezent, deși art.86-101 din Codului civil fac o distincție certă între "dizolvare" și "lichidare", redacția propusă art.97 din Legea nr.1134/1997 face confuzie între aceste două noțiuni).

În caz contrar, în opinia noastră, proiectul va determina apariția unui conflict al normelor de drept, ceea ce va constitui un impediment în aplicarea corectă a lor.

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției